

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an; Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” 90 Lei pe an, 45 Lei pe jumătate de an. — Se pot abona și deosebit: „Libertatea” singură 60 Lei pe an, 30 Lei pe jumătate de an; „Foia Interesantă” singură 30 Lei pe an, 15 Lei pe jumătate de an.

Pentru Iugoslavia și Cehoslovacia 150 Lei pe an. — Pentru America 200 Lei (1 dollar) pe an, trimiși prin cec de bancă foli la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foie pentru pape: | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare lei | Administrația în Orăștie (Trans.)

Din pildele altora.

De ce pleacă Grecii din Turcia...

Turcii nu mai glumesc cu dușmanii din lăuntru ai țării lor. Ei iau de guler și le fac vânt. Cu Grecii avură el războiu pe urmă. Pe Grecii el nu-l mai iartă, — ei îi poftesc spre plajurile lor grecești.

Au făcut, — de formă, — chiar înțelegere cu guvernul grecesc, pentru schimb de locuitori. Turcia își primește bucuros, face culcuș cald Turcilor risipiți prin Grecia dușmană, dar și Grecia să dea casă și masă Grecilor din Turcia, pe care ea îi pofteste frumos peste hotarele ei.

Zilele astea s'a început „schimbul” de locuitori de acest fel. Turcii au venit acasă o sută două, în schimb au plecat din Turcia — de tot turcul o sută de Grecii..

Numai din Mersina au plecat într-o singură zi, două vapoare (corăbii) cu peste 5000 de Grecii.

În felul acesta Turcia se golește de dușmani, cari dacă ar mai sta aci, i-ar fi așa de credincioși, ca nouă — Jidanii, Ungurii, Nemții!

Ceea-ce fac Turcii e un lucru cuminte. Ce rost are să adăpostești între hotarele tale pe toți vrășmașii tăi, ce au suflet negru de ură pentru tine și țara ta? Și cari numai prilejul îl așteaptă ca să te soarbă într-o lingură de apă!

Câtă deosebire, Doamne, între felul cum Kemal-Pașa și soții, știu să-și conducă statul lor național, tocmai ca și Italianii lui Mussolini pe al lor, — și între felul nebun, cum noi ne conducem statul nostru, zis tot „național” dar în care ne joacă pe masă cloșanii Evrei, Ungurii, și Nemții...

Ce depărtare dela noi, la Turcii!

In Anglia

iar a chemat poporul la alegeri. Și doar abia-i un an și jumătate de când a trecut prin valul alegerilor. La începutul acestei luni parlamentul a dat vot de neîncredere guvernului, și pe sfârșitul lunii acela a pus alegeri nouă.

Interesant e, că guvernul nu s'a schimbat. A rămas pe loc, și el conduce și alegerile cele noi, dar asta nu are nici o înrăurire asupra poporului. Acolo poporul nu

se la după aceea, că cine s'în scaunele de ministri, și să-și țină negreșit cu aceia, ca având ei „puterea”. Acolo poporul judecă după capul lui, după inima lui, și votează cu acela, care îl arată că va face mai cu adevărat bine țării. În rândul trecut liberalii erau la guvern și au căzut în alegeri, acum e partidul muncitoresc, și — va cădea. Acolo a fi la guvern e mai curând semn că vei cădea, — la noi, dacă ai în mână frânele guvernului, leși în alegeri, ori-cât de urgisit ai fi de țară..

Parlamentul

s'a deschis în 15 Oct. cu obișnuita paradă. M. S. Regele a mers la deschidere însoțit de M. Sa Regina, de Principele de Coroană Carol, Prințul Nicolae, și toată Casa Regală. Lume foarte multă în logii. Toți Miniștrii țărilor streine, afiații în București.

M. S. Regele a citit Mesagiul Regal (Cuvântul de deschidere) care a fost în multe locuri aplaudat de deputații și senatorii de față. Partidul Național și cel țărănesc, n'au luat parte la deschidere.

Parlamentul a ținut două zile ședințe, apoi și-a amânat ședințele pe 23 Octombrie, — în care timp comisiile să poată cerceta, unele din legile ce li-s'au adus înainte și cari au să fie dezbătute.

Ca din altă lume...

— Ce bine-o fi pe-acolo! —

* Am cerut cetitorilor noștri să ne dea numele negustorilor și meseriașilor și crâșmarilor români din satele lor, ca să-i invităm a se înșira printre cetitorii acestor foi luptătoare împotriva Jidanilor, așa-dar pentru binele negustorilor și meseriașilor români.

Am primit adrese. Mii de adrese. Vre o 4000. Am trimis fol de probă la toți. O parte au răspuns abonând foile, alții nici nu le-au primit, iar alții le-au primit și au tăcut. Lumea nu e încă destul de pregătită a-și înțelege binele său și a se lupta pentru a și-l cuceri, unde nu-l are, a și-l mări, unde-l are.

Am primit însă și scrisori, de a căror vedere ni s'a luminat în

suflet. De pildă din comuna *Mândă-tirea-Humorului, în Bucovina*, am primit, ca răspuns la cererea noastră, următoarea scrisoare:

Onorată Redacție,

Veți ști, că satul nostru se află cel mai curat din toată Bucovina, căci nu avem nici un **Ovreu**, care să locuiască la noi. Unul, Rivén Mortko Brecher, și-a câștigat nu știu cum, un drept de crâșmă, dară a fost silit a-l da în arândă la un Român, Simion Buburuzan, căci **Ovreul nu și-a putut afla local (casă) la noi**. Doar un neamț avem și noi srtein în comună, — iar afară de aceștia, **toți, ceialalți sunt Români: meseriași, crâșmari, dughenari (comercianți, boltași), și alții.**

Eu știu că **DVoastră** nu aveți trebuință de numele meseriașilor așa fără treabă, ci vreți să știți câți meseriași și negustori avem colo și colo, cari se luptă cu Evreii, — dar fiindcă la noi nu se află nici un **Evreu în sat**, apoi nici nu avem cu cine ne certa, — **ci noi din comuna Mândă-tirea Humorului trăim foarte bine fără Ovrei**, — și nici nu dorim să-i cunoaștem, nici ajutorul lor într-un nimic nu-l cerem.

Cu multă dragoste:
Ioan Corlață, măcelar.

Totuși, pentru ca să avem o icoană a fericitului lor sat curat românesc, fratele Corlață ne-a alăturat la lista meseriașilor și negustorilor din Mân. Humorului, arătându-ne că au: 3 ferari; 3 căsapi (măcelari) cu prăvălie, 4 Ferestreae cu stăpâni toți Români, 2 piue de apă pentru scărmanat lână, 1 pluă de bătut sumane, 3 mori de apă cu piuă și 3 rotari.

În așa o comună, viața Românilor e o bucurie.

Guvernul strămlorat de păcatele oamenilor apropiați lui.

Guvernul dela București trăește zile amare. I le-au făcut câțiva din oamenii apropiați de el, cari, prea încrezuți în pretinția lor cu unii oameni din guvern, au dat „lovituri” de îmbogățire, cari sunt o rușine.

O mare încurcătură îi face guvernului mișelia ce s'a întâmplat cu 49 țărani Ardeleni cărora li-s'au dat pasapoarte false (mîncinoase) pentru America, dar cu care n'au ajuns nici să lasă din Europa și s'au împedecat în drum. Fiindcă capul Societății vinovate, zisă „Potroiu

Românesc”, este generalul Alexandru Văitoianu, fratele ministrului Artur Văitoianu, mișelia cu pasapoartele aruncă o umbră urâtă și asupra ministrului, iar fiindcă subsecretarul de stat, locșitor de ministru, Franasovici, dela Ministeriul de Interne, e rudă (neam) cu ministrul Văitoianu, umbra s'a întins și asupra lui.

Când s'a descoperit lucrul, înțitul ministru I. C. Brătianu, era dus în străinătate. S'a așteptat dară până vine el acasă. Căci dânsul e și Ministru de Interne, și numai fiindcă însuși nu se poate ocupa (cuprinde) și cu trebile acestui Ministeriu, și-a pus acolo doi locșitori de Ministru: pe Franasovici și Tatărăscu, împărțind lucrările acelui Ministeriu în două, între ei.

Venind acasă și aflând ce lucruri slabe s'au petrecut prin Ministeriul a cărui cap răspunzător e dânsul, — a băgat de vină locșitorului său Franasovici, de care se țin trebile pasapoartelor, spunându-i că, cu nițică controlă mai bună, aceste lucruri slabe nu se puteau întâmpla!

D. Franasovici spunând că se simte nevinovat, și pentru ca să nu fie el însuși o pedecă în calea cercetării ce trebuie să urmeze, — și-a înalutat dlui Ministru Brătianu cererea de a fi descărcat de sarcina ce o are dela dânsul. Că, zice, el vrea limpezire deplină. Cel vinovați de acest lucru de nimic, să fie dați pe față. Dl Brătianu nu a primit întâi demisia (retragerea) lui Franasovici, acesta și-a renunțat și așa a fost primită.

Acum e vorbă că și Ministrul Artur Văitoianu să-și înainteze cererea de retragere din guvern, tot pentru a nu mai fi bănuț că, din scaunul de ministru vrea să oprească cercetarea în pricina în care e încurcat fratele său. Vom vedea de o va face ori nu.

Se vorbește și de aceea, că judele cercetător să dea ordin (poruncă) de arestare împotriva generalului Alexandru Văitoianu, fratele Ministrului.

Fiindcă scandalul acesta e mare și furtuna lui urlă așa de aproape sub ferestrele guvernului și-i zgâlțâie ușile, — guvernul are pentru asta zile acre.

— Alt rând de zile amare îi fac unele învățelii prea deochiate de pe la Ministeriul de Domenii. S'a hotărât comercializarea pescăriilor statului. Negoțul acesta cu peștele e o întreprindere mare. Ministrul de Domenii, dl Alecu Constantinescu, trebuia să facă licitație asupra acestei întreprinderi, — dar n'a făcut Dăa a dat'o unui bun pretin de casă, dlui Manolăscu-Strungă, deputat liberal, om bogat, care are dară și el prindere a băga bani în marea întreprindere.

Totuși dl Constantinescu i-a făcut atâtea ușurări și reparări și ajutorări și contract așa de prinos, încât la așa un târg ar fi râvnit și sute de alții. Aceștia fac acum zgomot, că prea s'a dat unui om puțința de îmbogățire mare, ci-că poate câștiga zeci de milioane într'un an, — încât lumea cere stricarea contractului cu omul de casă al Ministrului Constantinescu și licitație!

Despre toate se va aduce vorba și în parlament, — și guvernul își va auzi molittele, ca mai rar.

Trimisul Papei dorește refacerea Ungariei...

Noi am spus în această foale de repețite ori, că biserica catolică dușmănește grozav țara noastră românească și-i dorește chiar pierrea, — numai fiindcă e locuită în covârșitoare parte de poporul român, care se ține de biserica orientală. Ne-au arătat o episcopul catolic dela noi de atâtea ori, — în deosebi în chip obraznic au arătat-o la Incoronare, când n'au vrut să intre în biserica în care se încorona Regele Țării, numai fiindcă era biserică ortodoxă română, — iar acum ni-o arată în chip strigător trimisul Papei dela Budapesta.

În 12 Octombrie au avut loc la Budapesta mari sărbări ale bisericii catolice. La acele sărbări „Nunțul Papei” (un fel de ministru al papei trimis în țările unde are credincioși mai numeroși, a ținut și el o vorbire, laudând grozav regatul ungar, care e catolic, și încheind cu cuvintele:

— „Nădăjduesc în reînvierea Ungariei de ieri!”

Iată, mă rog, pe trimisul Papei dela Roma, însușește pe Unguri, ca să nădăjdulască în refacerea Ungariei de ieri, care, dacă ar atârna dela Papa dela Roma, ar face o chiar azi, — adică aducerea de nou în robia Ungurilor a popoarelor nemaghiare ce s'au liberat și au trecut la sinul patriei celei de un sânge cu ele.

Ungurii catolici din Cluj, alături de cei din Pesta.

Catolicii din Cluj și-au adus pentru biserica din piață, 2 clopote noi, în locul celor luate în vremea războiului. Pusese sărbarea ridicării lor în turn, pe 1 Octombrie. Dar aflând că la 12 Octombrie sunt în Pesta sărbările de care vorbim mai sus, au lungit și ei slujbele și sărbările lor până la 12, — pentruca în aceeași zi, când în Pesta se vor rostii cuvintele obraznice ale trimisului Papei, să țină și ei în Cluj sărbările și să fulgere macar în ascuns, asupra noastră, a Românilor și a țării noastre.

Poliția din Cluj a ghicit gândul papistașilor din Cluj și le-a spus că nu le îngăduie parada cea mare, cu ieșire pe strade, în 12, ci dacă vreau, mâne, în 13. Totuși, dacă n'au putut face tot ce au vrut în 12, au ieșit de au încungiuurat cel puțin biserica și ei în Cluj, pe când știau că vor fi în Pesta în toată lor sărbările, la cari nunțul papei ne fulgera cu dorința de a revedea Ungaria de ieri refăcută, prin urmare România noastră zdrobită.

Aceștia ne sunt catolicii (papistășii), față de cari guvernele țării noastre sunt prea îngăduitoare.

Unele — altele.

Atacuri de bolșevici.

În 17 Octombrie între orele 15—16 (3—4 după amiază) o ceată de vre-o 20 bandiți (tâlhari) bolșevici, au atacat de nou în jos de comuna Tatar-Bunar. O patrulă de jandarmi, ajutată de soldați, a cercat să-i încungliure și prinză. S'a început luptă dâră, care a ținut peste un clas. Atunci bolșevicii s'au risipit fugând prin porumbiști (cucuruze), lăsând pe loc 10 morți și un rănit. Jandarmii și soldații români a avut numai un rănit ușor, — dovadă că bandele de mișel, nu-s trupe ce știu umbla bine cu arma, ci tâlhari ce vor să bage spaimă în sate, spre a le putea apoi jaful.

S'a aflat că-s oameni din ceata de mișel ce a atacat și înainte cu câteva săptămâni, tot aci.

Partidul Național — la răspântie.

Demult mocnește printre membrii Partidului Național o adâncă nemulțumire față de conducerea partidului, care la multe privilegii însemnate din viața de obște, a luat hotăriri, cari nu puteau fi primite cu plăcere de membrii partidului.

Nemulțumirile au sporit și s'au mărit, — și acum ele nu mai pot fi ascunse, cum s'au ascuns și tănuț multe pân'acum, numai pentru a nu mai amări sufletul poporului, care nădăjduia mult bine dela acest partid.

Nemulțumirea izbucnită acum pe față între partizani, o vedem în două locuri: În ajunul deschiderii Parlamentului, s'a ținut la București ședința (sfatul) comitetului conducător al Partidului. În acel sfat s'a luat următoarea hotărâre, publicată prin foile partidului: Comitetul respinge toate demisiile din partid, înaintate din privilegiul ruperii fuziunii (cu țărăniștii).

Așadar conducerii i-s'au înaintat numeroase „demisiuni” (înștiințări de retragere) din partid.

A doua: La Sibiu, din privilegiul Congresului bisericesc, vre-o 30 de membri fruntași ai partidului, deputați, senatori, membri în Comitet, printre ei dnii: Goldiș, Lupaș, Suciu, Lăpădat, A. Lazar, I. Borcea Marșieu, V. Moldovan, — au hotărât să ceară dlui Iuliu Maniu, ca conducerea partidului să o aibă un Directoriu de trei, ajutat de un Comitet de 28 membri, aleși din toată țara, — și nici o hotărâre să nu se mai iee fără știrea acestora.

S'a pregătit un „Memoriu” (scri soare cu arătarea amănunțită a îndemnurilor) și acela a fost înaintat dlui Iuliu Maniu prin dnii deputați Dr. I. Lupaș și V. Moldovan.

Se spune că dl Maniu nu va primi propanerea Directoriului.

Arată acestea, că în sinul partidului sunt adânci nemulțumiri.

Vom urmări cu luare aminte și cu nepărtinire cele ce se vor întâmpla, și le vom arăta cetitorilor noștri.

Nu-i pace.

În China luptele se țin încă sângeroase. Ele se dau acum în apropierea marelui Zid-Chinez care încungliura China ca brâu de apărare de cealaltă lume. Armatele răzvrățite intraseră din lăuntru zidului și acum au fost azvârlite napoi peste el. Mai vou se vestește că răsculații s'au dat cap plecat.

Între Anglia și Turcia

e pricină, ce cuprinde în sânul său mari primejdii. E pentru o linie de hotar. Anglia vrea, ca statul Irak să fie stat tampon, sau o piatră despărțitoare între Turcia și Anglia, acolo în Azia. Să stea așa rece între ele, ca să nu se mai frece ele cu granițele de olaltă și să n'aibă de ce să mai ajungă la neînțelegere.

Și Anglia dorește ca hotarul noului sat-tampon să treacă pe din jos de ținutul Mosul, bogat în izvoare de petrol, izvoare ce sunt bune izvorătoare de pricină între țări, — iar Turcia spune că nu, Mosul are să se țină de ea, că e locuit de mulți Turci.

De aci frecarea. Turcii au adunat trupe la hotarul disputat. Englezii, ca să nu se înceapă încăerarea înainte de vreme, și-au tras trupele un pic napoi dela hotar. Turcii însă au trecut ceva peste hotarul statorit de Englezi. Englezii n'au atacat cu trupele de uscat, dar au atacat pe Turci din flota lor de aeroplane (armata de mașini de zburat).

Foile turcești spun, că se poate isca din acest lucru un război, care nu se știe unde se va opri!

Din Basarabia.

7 țărani împușcați — din răutate?

După știrile ce am mai dat, despre împușcarea din partea jandarmilor, a unor oameni răi de prin Basarabia, — acum vine o veste, care dă de gândit asupra stărilor din acel cap de țară. Că, dacă niște mișel bolșevici, prinși asupra ațărilor la răsturnarea păcii în țară, fiind pe drum spre locul de judecată și cercând să fugă jandarmii i-au împușcat, — pentru asta puținii vor ridica piatra asupra jandarmilor și-i vor lovi pe ei. Dar ce s'a întâmplat mai nou la Benia, sat în Basarabia, cade sub altă judecată. Iaca ce se spune:

În satul Păpușoiu era o Cooperativă, care avea în fruntea ei pe un oarecare Bazalău, stâlp de „partid” al guvernului de acum, liberal. Acest Bazalău a făcut lucruri de nimic la Cooperativă, încât l'au depărtat dela ea, la stăruințele alor vre-o 7 fruntași din sat cari nu-l mai puteau suferi nelegiuirile.

Bazalău s'a dus la mai marii săi de partid din București și a venit acasă cu ordinul (porunca), că e numit primar în sat. Adecă înaintat, în loc de alungat. Ajungând acum „la putere”, Bazalău ci-că a chemat la primărie pe cei 7 fruntași din sat cari l'au izgonit dela Cooperativă, și sub cuvânt că au să fie supuși unei ascultări judecătorești pentru nu știu ce, — au fost trimiși, legați cot la cot, sub pază de jandarmi spre alt post de jandarmi dintr'un sat vecin mai mare.

Dar n'au mai ajuns nici odată în satul acela: Pe drum ei au fost pușcați, unul după altul, de cei 6 jandarmi ce-l duceau între balonete.

Unul din ei însă, s'a tăcut mort, deși era împușcat numai prin o mână, și a scăpat și a mers la București și s'a arătat în redacția ziarului „Îndreptarea” și a spus cum au fost împușcați așa din senin fără nici o vină, numai din odrinul (porunca) primarului, ca răzbunare.

Așa spune cel scăpat.

Un colonel de jandarmi a plecat îndată la fața locului ca să facă cea mai aspră cercetare!

— O altă părere spune, însă că cei 6 împușcați nu s'au așezat de nevinovați, cum ei se arată. Ci-că ei sunt de cei cari au luat parte la rebellunea (revoluția) pusă la cale de bolșevicii din Rusia aci în Basarabia, unde Rușii ar dori să vadă aprinsă o răzcoală, pentru ca ei să poată spune că au drept a încălca Basarabia, spre a o mântui de „jugul” românesc nesuferit. Și acești nenorociți sunt dintre cei cari s'au lăsat unelte acelora. Prinși, ei au cercat să fugă, și de aceea au fost împușcați.

Cercetările ne vor arăta în curând, de care parte e adevărul.

„Auziți, vedeți și mirați-vă!..”

Așa era scris pe la panorame, la „comédii”, cari volau să atragă lumea prin arătarea de minuni, la cari nu se aștepta și de cari tare avea să se crucească!..

Cu multă durere în suflet, trebuie să deschidem și noi „rubrică deosebită” în foaie sub această numire strigătoare, arătând unele fapte din viața de obște dela noi, îndeosebi din conducerea treburilor de obște ale țării noastre mărite.

Iaca ce cetim prin foi:

Gazeta ungurească „Brassói Lapok” din Brașov, condusă de doi jidani, Kahane și Grünfeld, cu ajutorul unor scriitori unguri din cei cu gură mai mare, — cutează să scrie azi, în mijlocul Româneli, despre România și poporul românesc, că:

„...și spre ceruri se înalță (de pe pământul locuit de acest popor) o astfel de duhoare (miros greu, putoare) încât cad vulturii din zbor...” — vezi „Brassói Lapok” dela 7 Septembrie. Iar la 15 Septembrie scrie, că: „nu poate fi vorbă de pace, până nu se vor schimba contractele de pace de azi”, cele cari au mărit România și au scăzut Ungaria!.. Adecă numita gazetă maghiară dela mijlocul Româneli, învață pe cetitorii săi maghiari, să nu creadă în hotarele de azi ale acestui țări, că pot rămânea așa!, să nu creadă că va dura stăpânirea poporului a cărui duhoare doboară vulturii din cer...

Și Jidanii cari așa scriu despre noi, sunt cei cari au adus dela Pesta mașină mare de tipărit pentru această foaie, mașină d'aruită lor de furioșii noștri dușmani dela „Budapesti Hirnap”, și cari au căpătat și dela Statul român un dar de 200.000 Lei, în chip de iertare de vamă pentru aducerea acelei mașini, care să sculpe asupra noastră balele ce arătarăm! Și prin cine au căpătat „darul”? Prin „Români” cu vază din Brașov... Se vorbește că un colonel ori locotenent-colonel și ceva domni cu carte multă din Brașov, sunt marii sprijinitori ai acestei foi, — și așa vor fi pus ei „vorbă bună” pentru ea prin cele ministere și i-au zmulș darul, pe care

nici o întreprindere românească — nu-l putea primi!

Auziți, vedeți și mirați-vă!, — de ce lucruri frumoase, patriotice, se fac prin ministerele din București, dacă te cheamă Kahane și Grünfeld, și știi „vorbi” pe acolo cum trebuie...

Dar — mai auziți!

În București trăește jidanul Ignatz Hertz, vechiu tipăritor de tot felul de „romane” și „novele” „senzaționale”, adică răcnitoare prin cuprinsul lor, de cele mai multe ori porcose și stricătoare de tinerime, ori descriind lucruri de necrezut din viața bandiților și a tot felul de oameni răi și femei stricate. Cu aceste scrieri, cumpărate de toți proștii de pe străzi, a făcut Jidanul bani grei, încât azi își zidește un mândru palat în față, ceva mai jos, cu Palatul Poștelor din București.

În vremea Nemților, jupân Nați Hertz a scos de sub tipar un șir întreg de cărți, prin cari preamărea pe generalii cutropitori și învăța pe Români a se închina lor, crezând că acela nici n'au să iasă mai mult din țara Românească!

În ori-ce țară cu nițică mândrie de sine, acest mișel nu mai aștepta întoarcerea acasă a stăpânilor vechi, fiind sigur că va fi pus la zid și împușcat.

Jupânul Ignatz Hertz însă, a rămas liniștit în București, și-a scos din pulpitul mesei pe vechii săi traducători de „romane” și „novele” de senzație, și-a căutat „scut” la ei, și — nu i s'a întâmplat nimic. Nu numai, dar încă guvernul român, prin onoratul său Ministru al Școlilor, l'a luat la braț și l'a ridicat pe jupân Hertz peste zece de scriitori și editori (cheltuitoari cu scoaterea de cărți) români! Într'adevăr Jidanul dracului, a tipărit un rând de cărți, de povestiri de tot felul, unele mai bune ca cuprins, dar cele mai multe niște prostii cu carul, traduse din limbi străine și traduse prost, ca: „Făgăduința celor doi hoști”, „Doi nebuni”, „Casa cu zece fete”, — și altele.

Și a avut obrazul să meargă în „Ministerul Școlilor”, să ceară, ca dl. Ministru să-i recomande prin o scrisoare către toate Școlile din țară, cărțile lui din acea „Bibliotecă pentru tinerime”, ca fiind, mă rog, deosebit de folositoare pentru creșterea bună a tinerimei...

Hertz îngrijitor de buna creștere a tinerimei noastre!, — prin povestiri despre hoști, nebuni, casa cu zece fete, — și altele!

Și Ministerul Școlilor a dat circulara (scrisoarea de îndemnare) către școlile din țară, să meargă toate la fântâna cu alee învățătoriului Ignatz Hertz din București!

Cât a dat și cui a dat Ignatz Hertz pentru acea scrisoare ministerială, el singur știe.

Nouă nu ne rămâne decât să zicem și aci:

Auziți, vedeți, și mirați-vă, de ce pot — neamurile lui Marmorosch Biank în această țară, — până nu-i va da Dumnezeu o conducere alevea românească și creștinească.

O întâmpinare.

— Din Jeleđinți. —

Binevoiti a da loc răspunsului meu, la cele scrise în numărul trecut din „Libertatea” la scrisoarea din Jeleđinți:

Este drept, că împărțirea cailor din chestiune, nu a

fost corectă (dreaptă), însă asta nu s'a făcut cu știrea mea, cu atât mai vădit la ordinul meu. Pe timpul acela am administrat și notariatul Turdaș, afară de aceea am fost foarte ocupat (cuprins) cu câștigarea renovării școlii primare de stat din Jeleđinți, astfel, că chiar în acele zile am fost călătorit din comună, la Turdaș, Orăștie și Deva, deci am rugat pe duii șefi de posturi de Jandarmi din Jeleđinți și Turdaș, să se pună în înțelegere cu primarii comunali și împreună cu dășii să câștige caii și căruțele de lipsă, deoarece dășii mai bine știu ca mine, că dela cine se pot lua și dela cine nu, deci nu sunt de vină cu nimic, că împărțirea s'a făcut așa, cum a fost.

Eu cred, că acei „mai mulți români”, cari au semnat articolul, sunt năcăjiți, că li-s'au luat caii lor și nu ai altora, și poate că au și drept, dară și aceea știu, că omul năcăjit, e în stare să spună multe, dar și mai multe le bănuiește. fără a se gândi, că poate atacă pe cineva pe nedrept, cum este și în cazul de față, fiind toate lucrurile mărite, în ce privește persoana mea.

Altcum am cerut dela deregătorile mele mai înalte, cercetare în contra mea în această pricină, și nădăjduesc, că după acea cercetare, voi putea să dovedesc, că învinuirea mea a fost de tot greșită.

Jeleđinți, 18 Octombrie 1924.

Nicolae Groza,
not cercuat.

Noi vedem că și dl. notar mărturisese că lucrul n'a fost drept cum s'a făcut. Iar că acum scoate v. novași, pe jandarmi, de lucrurile slabe din cercul dsale, — judece care cum vrea.

NOUȚĂȚI

Cununie. Dl. Aron Demian, Directorul Liceului „A. Vlaicu” din Orăștie, își sârbează cununia cu dsoara Mărioara Moga, din Căpâlna. în 8 Nov. (sfinții Mihail și Gavril) în bis. gr.-or română din Orăștie. Trimitem călduroase urări de fericire.

Dar școlar. Dl. Dr. Nerva Oncu, adv., președintele comitetului școlar din Bala-de-Criș, a binevoit a dăruii, în scopul procurării hărților de lipsă școlii, 1200 Lei. Pentru care dar, direcțiunea școlii îi exprimă cele mai călduroase mulțumite.

Logodnă. Dș. Sofica Budoiu, Orăștie, și dl. Dumitru Pardos, m. compactor, Deva, logodiți.

Le dorim mult noroc!

Cu numai 20 Lei

poate avea ori-cine, ca de probă, foile noastre „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat”, pe lunile acestea trei din urmă ale anului, Octobrie, Noembrie și Decembrie.

Trimițând banii, primește îndată și numerii pe Octobrie.

„Asociațiunea clerului Andrei Șaguna” a preoțimei ortodoxe române din metropolia de Sibiu, ține al 5-lea Congres al său, ca „Congres misionar”, în zilele de 13 și 14 Noembrie în Oradea-Mare, — având ca punct mai însemnat în programul desbaterilor: organizarea apostolatului laic la sate și orașe, — adică a pornirii unei propovediri mai vii a cuvântului lui D-zeu, azi, când lumea, prin nenumăratele rele și lăcomii de care e

bolnavă, — prea s'a abătut dela D-zeu. — Apoi discuție asupra Concordatului pe care statul e pe cale a-l încheia cu biserica catolică.

Negustorii ce merg la târguri, sunt primejduiți în drum. Negustorii ce merg cu mărfuri la târgurile de săptămână prin felurite orașe, se plâng că-s tot mai primejduiți în mersul și întorsul noaptea dela târg. Din Orăștie vre-o 5 negustorii se plâng de aceea, că au fost atacați noaptea în drum, de oameni răi, și numai cu aceea au avut noroc, că s'au ținut de-olaltă cu căruțele, să nu fie numai unu doi, ci o ceată mai mare, care să-și sară în ajutor la nevoie. Și ci-că nu au permis de purtat arme de apărare. Apoi acestora chiar li s'ar cuveni să aibă arme la ei, și a nu le da permis de armă (voe de a purta armă) e o mare greșală.

O propunere, care ar fi bine să fie ascultată. Foia maghiară din loc, văzând cum în orașul nostru se duc la gară multe trăsuri, câte 10—12, dar între ele abia găsești 2—3 în stare bună, celelalte una ca alta mai hodrogite, mai stricate și mai nespălate, — vine cu propunerea (planul), că poliția să împartă trásurile în clase, clasa I, clasa a II-a, poate și a III-a. Cele de clasa I, ca mai curate, cu cobără bună, cu cai buni, să aibă o tarifă (plată), cele de clasa a II-a, ca mijlocii, altă plată, mijlocie, — iar cele slabe de tot, puse în clasa a III-a, o plată mai ușoară.

Asta nu pentru a pedepsi pe omul sărac, cu trăsura mai săracă, ci chiar pentru a-l îndemna să-și facă și el, ca mâne, o trăsură mai bună, cu care să între în clasă mai înaltă. Că așa, dacă el știe că tot atâta capătă pentru dusul cu trăsura sa proastă, cât și cel cu trăsura bună, — nu se silește nici odată a avea una mai bună.

Dar asta pentru toate orașele de provincie, unde stările cu trásurile sunt ca la Orăștie.

Rescumpărarea zilei onomastice: Dl. Dumitru Martin a dăruit fondului Monumetului A. Vlaicu, suma de Lei 200, ca răscumpărare a zilei sale onomastice.

Convocător. Toți învățătorii școlilor primare de stat din plasa Orăștie, sunt prin aceasta convocați la o Conferință oficioasă, pe Sâmbătă în 25 Octomvrie a. c. la 12 ore, în localul școlii primare de fete a statului din Orăștie.

2. Cel din plasa Geoagiului — (din întreagă plasa), sunt convocați pe Joi în 30 Octomvrie a. c. în sala școlii primare de stat din Geoagiul de jos, la ora 1 p. m.

La aceste conferințe va lua parte și dl. Revizor școlar județean pentru a da directive privitoare la noua lege a învățământului primar.

Scuzele nu se vor lua în considerare. C. Baicu, reviz. școl. II.

TERENTE — prins. De luni de zile, gazetele iubitoare de știri încornorate, nu mai încetau a scrie de vestitul bandit (tâlhar) Terente, care se ținea în bălțile Dunării, prin Dobrogea, și ieșea numai din când în când în drumul călătorilor ori satele mai bogate, și trăgea jafuri de le mergea vestea. Și nu-l puteau prinde de fel, — ori câte „potere” (patrule) erau trimise pe urma lui. El se ascundea în stufăriile bălților și nu aveau ce-l face. Iar poporul prost din apropiere, nu-l descoperea jandarmilor, căci, așa se spune, el împărțea prăzile sale cu oamenii, cari pe-acolo sunt toți săraci. Un feli de nou Dălan.

Dar se vede că simțea că poate fi prins și de aceea a fugit peste Dunăre, în Bulgaria. Acolo însă nu mai avea adăpostul stuhărilor și oamenii de acolo ne-având „cunoștință” și „pretenie” cu „viteazul”, — au spus care unde l'au văzut, și așa jandarmeria bulgară l'a prins. E drept că ea fusese înștiințată de jandarmeria românească, despre aceea, că tâlharul ar fi trecut râul.

Va fi trimis de Bulgari napol în România, spre a fi judecat, — deși mai bine l'ar judeca ei acolo, că el au pedeapsa cu moartea, pe care acesta o vrednicește, dar noi n'o avem. La noi va fi dus să taie sare 'n Ocne, dar altceva n'au ce-l face.

O boală necunoscută, lângă mare. Pe coasta Mării Baltice, țarm german, se face un întins pescărit. De-o vreme acest pescărit a scăzut foarte, abia doar a 4-a parte se mai pescuește ca mai înainte, iar 3 părți s'a pierdut. De ce? Pescarii capătă acolo o boală nouă, primejdioasă, care potoape pe cei mai mulți din ei, — și doctorii nu-i pot da de leac, că n'o pricep. Se crede că ceva materii necunoscute și veninoase, au fost aduse de apele mării de undeva și pescarii se otrăvesc venind în atingere cu apa. Destul că nimeni nu știe ce și cum, vede numai că pescarii mor ca de holeră și doctorii nu le știu ajuta. De aceea pescuitul scade grozav.

Două măsuri.

— Intre catolici și studenți. —

Catolicilor Unguri din Cluj li s'a dat voe să facă parazi pe uliți 12 zile, de bucurie că au „clopote noi” la biserică. De fapt ei făceau în formă asta demonstrații maghiare cu gânduri ascunse împotriva statului român. Ei își puteau sârba liberi ura lor față de noi, ba muzica militară le-a cântat din turnul bisericii, înălțând sârbarea lor... În 12 Octobrie el încungiuerau biserica, făcând paradă, cu inima la parada cea mare din Budapesta, dorind, împreună cu aceia, pierrea acestei țări și a neamului românesc...

Tot în 12 Oct. au sosit în Cluj cei doi studenți, Moța și Vlad, cari închipulau: *lupta națională până la jertfirea de sine pentru această țară și acest neam!*... Și fiindcă tinerimea universitară simțea la fel cu acești tineri și voia să-l primească cu toată dragostea, — și i se dase voie a-i primi!, — cei doi tineri români au fost primiți cu sute de baionete puse în calea lor și cu pături de pușcă... Cei doi tineri erau duși pe sus, pe umeri, de colegii lor, — iar în fața lor erau strânși în cerc zece de soldați cu baionetele împreunate în fața lor, gata gata să li-se bage în ochi. Când tinerii risipeau un astfel de

cerc, la zece pași se forma altul și-i primejdula!

Așa erau primiți Românii cei cu deplină iubire de neam și țară, — în același timp când ungușorilor li-se dă muzica militară, să cânte alături de inimile lor dorul lor...

Chiar ziarul „Infrățirea” al guvernului, din Cluj, și „Patria” partidului național, ca și „Tribuna Nouă” din Arad, toate tot a oamenilor stăpânirii, scriu pline de amărăciune despre astfel de măsuri volnice, cari ne pun în cea mai proastă lumină, — în ochii Românilor, ca și în a străinilor. Ne arată ca pe niște neînțelegători ai rostului ce-l avem în această țară, ca niște nevrednici de a-i fi conducători!

Compactor român în Orăștie.

Di Dumitru Pardos, compactor (legător de cărți) din Deva, a cumpărat și preluat compactoria rămasă aici dela 2 compactori de mai înainte, — și o conduce dela 20 Octobrie încoace, pe sama sa.

Atelierul (lucrătorea) îi e eșezată de-ocamdată, până își va găsi un local potrivit, în curtea tipografiei „Libertatea”. Pregătește tot felul de lucrări de compactorie (legături), dela cele mai fine și grele, până la cele mai ușoare. Prețuri cât se poate mai reduse. — A se căuta în curtea tipografiei. (0)1-3

Dela primăria orașului cu conziliu Hunedoara.

Nr. 2352—1924 adm.

Publicare de licitație.

Având orașul Hunedoara lipsă de o trăsură pe arcuri (căleasă) publică prin aceste licitație și invită pe toți acela, cari posed aieri trăsuri și doresc a le vinde se își înainteze ofertele lor scrise, închise și sigilate până la 6 No-

vembre 1924, ora 10 a. m., primăriei.

Ofertele au se conțină descrierea trăsuri și prețul.

Trăsura are a fi prezentată de oferent primăriei loco Hunedoara, spre privire și eventual probare.

Dispozițiile art 72—83 din legea contabilității publice se aplică și acestei licitații uni.

Hunedoara, la 12 Oct. 1924.

Teofil Tulea, primar.

(158) 1-1

Baie de Aburi și de Vană

(159) în Orăștie 1-4

Baie de Vană în fiecare Joi, Vineri și Sâmbătă, toată ziua, iar Duminica înainte de amiază.

Baie de Aburi pentru Domni, în fiecare Sâmbătă după amiază.

Pașunat de arândare.

Comuna Șibot dă în arândă prin licitație publică, pașunatul pe hotar, — în ziua de 26 Octobrie a. c. Condițiile se pot afla în Căncelaria comunală.

(157) 1-1 Primăria Șibot.

Caut un scriitor (152) 2-2

în cancelaria notariatului cercual TURDAȘ. Postul se poate ocupa imediat. Notar cercual: Pallade.

FLUERE se află de vânzare

totdeauna la: (153) PETRU GIURGIU, 2-2 Ribța, p. Baia de Criș (j. Hunedoara).

Caut local potrivit pentru

prăvălie să fie la poziție bună, cu sau fără aranjament, la oraș sau într-o comună mare, eventual tovarășie cu proprietarul localului.

Scrieți la: Teodor Barna, comerciant, Blaj. (147) 4-5

Vindem ieftin:

cca: 450 Trunchi de stejar (gorun), lemn bine uscat, cuantul întreg, sau și cu bucata, aflători în gara Orăștie.

Margini tari de stejar, bune pentru podele de grajd și cocini.

ARDELEANA & Co. în Orăștie.

Depozit de scânduri, lemne de construcție, ciment și Trestie și Țigla renumită: „Bohn” de Jimbolia. (160) 1-2

Se capătă:

Lemne de construcție de brad, lațuri, scânduri, țiment, trestie etc.

Petri de moară franțuzești, tari, pregătite din bucăți, de cea mai bună calitate, pentru mori cu aburi, pe garanță, apoi petri pentru mori de apă, dintr-o bucată.

Țigla mare și mică de calitatea cea mai bună, clasa I și clasa II, liferez cu vagoanele momentan la ori care gară și o vând sub prețul fabricii,

Țigla mare de țiment din fabrica mea din Orăștie.

VIN BUN din via proprie.

Piatirile se pot face și în rate mai îndelungate.

Depozit de cherestea TEODOR VULPE fabrică de țigla și petri de moară ORĂȘTIE (jud. Hunedoara).

(155) TELEPHON: Nr. 30 Depozit. Nr. 29 locuința. 2-5

„FURNICA”, soc. de consum, Cugir.

Activa.	Bilanț pe anul 1921.		Pasiva.	
Bani în Cassă	125 28		Capitalul societății	8.357 75
Marfă în magazie	26 513 62	26.638 90	Datorii (la S. Toderaș și I. Băluțiu)	7 500—
			Profit	10 781 15
				26 638 90

Pard re.	Contul Perdere și Profit.		Profit.	
Salare cond. de práv.	4.750 —		Bani încasați	30 896 47
Remize	2.899 72			
Salare cassarului	150 —	7.799 72		
Chirie	240 —			
Lemne	130 —			
Spese cu transportul mărfei	2 724 60			
1% Cifra afacerilor	315 —			
Recvizite de birou	31 —			
Spese de călătorie după marfă	370 —			
Acții neplătite	8 505 —	12.315 60		
Profit		10 781 15		
				30 896 47

Activa.	Contul Bilanț pe anul 1922.		Pasiva.	
Bani în Cassă	1 144 59		Capitalul societății	8 357 75
Marfă în magazie	26 064 81	27.209 40	Datorii (Ioan Băluțiu)	7 500—
			Profit	11.351 65
				27 209 40

Perdere.	Contul Perdere și Profit.		Profit.	
Sal. cond. de práv.	5.500 —		Bani încasați	39.968 56
3% remiză cond. de prăvălie	4 222 —			
Dare de stat	1.914 —			
Spese cu transport. mărții	3 599 55			
Spese de călătorie după marfă	214 —			
Diferite spese	12 36	15.461 91		
Chirie	960 —			
Dobânzi	652 —			
Datorii plătite lui Metz	326 —			
Datorii plătite marfă Alud	4.451 —			
Spese advocatiale	400 —			
cu trimiterea banilor	109 —			
Datorii plătite lui I. Toderaș	5.000 —			
1% cifra afacerilor	1.257 —	13.155 —		
Profit		11.351 65		
				39.968 56

Activa.	Bilanț pe anul 1923.		Pasiva.	
Bani în Cassă	6.274 75		Capital soc.	7 274 19
Marfă în magazie	67.103 47	73.378 22	Datorii: lui Ioan Băluțiu	40 000—
			Profit	26.104 03
				73 378 22

Perdere.	Contul Perdere și Profit.		Profit.	
Salare cond de práv.	7.000 —		Bani încasați	95 650 19
3% remiză conduc. de prăvălie	23 103 —	30.103 —		
Chirie	1 680 —			
Spese cu Bil. pe 3 ani	3.500 —			
68 buc act replătite	1 083 56			
Lemne	485 —			
Recvizite de birou	114 —			
Transportul mărții	22 592 60	29 455 16		
Dare de stat	2.514 —			
1% Cifra afacerilor	7 474 —	9 988 —		
Profit		26 104 03		
				95 650 19

DIRECȚIUNEA: C. Popescu.

Ariton Migia, preșident, Traian Lupșea, Romulus Băluțiu, Toderaș Simion, Georgiu Moga, Micu Ion.

Prezentul bilanț și Contul Profit și Perdere le-am verificat și le-am găsit în consonanță cu cărțile principale precum și cu realitatea.

CENSORI:

Dumitru Muntean. (161) 1-1